

בעניין: [REDACTED]

נגד

מנהל אגף בכיר מעונות יום ומשפחתונים לגיל הרך (הממונה).

החלטה

בפנינו ערר לפי ס' 55 לחוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, התשע"ט-2018 (להלן – חוק הפיקוח) על החלטת הממונה מיום 16 במאי 2022 שלא לאשר את העסקת העוררת במעונות-יום לפעוטות.

ביום 26 במאי 2022 הוגש ערר על החלטת הממונה, ואולם ככל הנראה בשל חבלי הלידה הכרוכים במעבר האחריות על מעונות היום ממשרד העבודה למשרד החינוך נפל הערר, פשוטו כמשמעו, "בין הכסאות" והגיע למענו רק בתחילת אוגוסט.

ביום 10 באוגוסט 2022 בחנה הוועדה את הערר, ומצאה שיש מקום להחליט על עיכוב ביצוע של החלטת הממונה. יצוין, שבמועד בחינת הערר לא עמדה בפני הוועדה תגובת הממונה, שכלל הנראה התעכבה בנסיבות האמורות.

באשר לדחיפות בקבלת החלטה על עיכוב ביצוע. אנחנו מצויים בחודש אוגוסט, כאשר המעונות נערכים לפתיחת שנת הלימודים הבאה ולגיוס צוות. מעונות היום עושים מאמצים שלא להשאיר תקן פנוי ללא שיבוץ, ולכן ערר ללא מענה משמעו - חשש ממשי שהעורר, כמעט תמיד עוררת, ימצא את עצמו ללא אפשרות לחזור למקום עבודה אם יתקבל הערר.

החלטת הממונה התקבלה נוכח תיק חקירה הקיים לעוררת בחשד לתקיפה סתם - חסר ישע ע"י אחראי – סעיף 382(ב) בחוק העונשין, התשל"ז-1977.

עד להחלטה הועסקה העוררת במעון [REDACTED] המופעל ע"י מעונות [REDACTED]

טענות הערר

הערר הוגש על ידי מנכ"ל מעונות [REDACTED] אשר ביקשה את העסקת העוררת במעון [REDACTED]

בערר נטען, כי תיק החקירה נפתח לפי תלונה שהוגשה למשטרה ע"י אחת האמהות שגם הועסקה באותה העת במעון, וזאת על סמך מידע שנמסר למתלוננת ע"י עובדת אחרת (להלן – העובדת השנייה) ביחס לעוררת. ממשיך הערר וטוען, כי העובדת השנייה הכחישה גם בפני הנהלת המעון וגם בחקירתה במשטרה את שנטען שאמרה.

עוד נטען, כי המשטרה מסרה כי אין מניעה לחזרה העוררת למעון, וכי העוררת נחקרה פעם יחידה במשטרה ומאז לא התקבלה פנייה נוספת אליה בקשר עם החקירה.

הערר טוען גם לגבי עבודתה של העוררת במעון – העוררת הינה עובדת מסורה, אחראית שידועת לתת מענה יפה לילדים ולהורים. לפי הטענה הוצאתה של [REDACTED] מעבודה תגרום למשבר גדול אצל הילדים וההורים. לתמיכה בטענה זו צורף לערר גם מכתב (בדוא"ל) מאת הגב' [REDACTED], המציגה עצמה כנציגת ועד ההורים.

עיקרי נימוקי ההחלטה

המקרה מעלה סוגיות רחב רבות הנובעות מייחודו של חוק הפיקוח, המורכבויות הכרוכות ביישומו של חוק חדש, תיאום בין רשויות המדינה השונות, וכל זאת תוך כדי שינוי כללי של התייחסות המדינה למעונות היום. הוועדה תאיר רק את המעט הדרוש להחלטה על עיכוב ביצוע בלבד, מבלי להעמיק.

1. ס' 15 לחוק הפיקוח מקנה לממונה סמכות רחבה מאוד וחריגה ביחס להעסקת עובדים במעונות יום; ומחייב את הממונה לאשר באופן ממשי העסקת כל עובד, ובמסגרת זאת לאשר כי לא הורשע ולא תלויים ועומדים נגדו הליכים פליליים בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין זה ראוי שיועסק במעונות יום. כדי לסייע לממונה בהפעלת שיקול הדעת, נקבע נוהל בדיקת רישום פלילי לצורך הנפקת רישיון הפעלה למעון יום (להלן – נוהל רישום פלילי).

תחת ההגדרה של "הליכים הפליליים" נכנסת קשת רחבה של הליכים, מפתחות תיק חקירה ועד הליך פלילי המתנהל בבימ"ש. בעוד שהרשעה בדין מניחה בפני הממונה מצג עובדתי חלוט, כתב אישום מציג מצג עובדתי שנטען לאחר חקירה ובדיקה של מערכות אכיפת החוק, ואילו תיק חקירה יציג גם תלונה בשלבי בדיקה וחקירה שונים שאיננו יכולים להבחין ביניהם. במימוש הסמכות אין ספק שיש מקום להבחין בין מקרה בו מדובר בהרשעה לעומת "הליכים פליליים" בחשד לביצוע עבירה כאמור". המשמעות היא ששיקול הדעת וההליכים לקבלת החלטה אשר מצופה מהממונה להפעיל ולקיים קודם לקבלת החלטה שונים כאשר בסיס להחלטה הוא הרשעה קיימת, כתב אישום או תלונה במשטרה, אלא שנוהל רישום פלילי אינו מבחין בין המקרים.

2. הממונה נסמך, כך לפי סעיף 3 להחלטה מיום 16 במאי 2022, על חזקה לפיה ביחס לכל עבירה המופיעה בחלק א' לנוהל הרישום הפלילי, אפילו הנחשד בה לא ראוי שיועסק במעון יום, וזאת מפאת מהותה וחומרתה של העבירה. עוד עולה מסעיף זה בהחלטה כי לפי הממונה, על המבקש את ההעסקה, גם אם הוא רק חשוד, מוטל הנטל להפריך את החזקה כאמור.

3. לא נעלם מעיני הוועדה כי מדובר בתיק חקירה בחשד לביצוע עבירה המצויה בחלק א' לנוהל רישום פלילי. אלא שהנוהל כאמור אינו מבחין בין מקרה בו מדובר בהרשעה חלוטה לבין מקרה בו רק הוגשה תלונה במשטרה.

4. ממועד האירוע שנחשד כעבירה ועד להחלטת הממונה עברו כ-7 חודשים. עם זאת, לא הוצג ע"י הממונה פירוט או מידע אודות האירוע עצמו, ואפילו לא אודות החומרים עליהם התבסס לצורך מתן החלטתו או התגובה לערר.

על הממונה מוטל תפקיד מורכב ועדין הנדרש לייצר מערך הגנה נטול סיכונים עד כמה שניתן סביב פעוטות שיכולת הדיבור והתנועה שלהם עדיין לא הבשילו, תוך פגיעה מינימלית בחופש העיסוק של עובדים בשכר נמוך, נשים בד"כ.

יצוין, כי הוועדה ערה לכך שמשד החינוך שקיבל לידיו רק לאחרונה את האחריות למעונות היום עושה עבודה רבה כדי לשכלל את מערך בחינת העסקתם של עובדים לפי ס' 15 לחוק.

במקרה שלפנינו, כפי שפורט לעיל הממונה לא הציג התייחסות ספציפית למקרה המסוים, אלא טענות עקרוניות בלבד המתאימות על פניו לכל מקרה בו יפתח תיק חקירה בעקבות תלונה על עבירה המפורטת בסעיף א' לנוהל.

הוועדה גם לקחה בחשבון את המלצת מנכ"ל רשת מעונות [REDACTED] מעון שהוא חלק מרשת מעונות ותיקה.

החלטה

1. הוועדה מחליטה על עיכוב ביצוע להחלטת הממונה עד ליום 31 בדצמבר 2022 ביחס לכלל מעונות היום המופעלים על ידי [REDACTED]

2. התיק יובא לדיון בפני הוועדה בהקדם – במהלך הישיבה הקבועה ליום 21 בספטמבר 2022 או במועד הנדחה. הצדדים רשאים להשלים את טענותיהם בכתב עד 10 ימים קודם למועד שייקבע לדיון.

ניתנה היום, י"ח באב תשפ"ב, 15 באוגוסט 2022.

גבי דבורה מינץ
חברה

ענת חיים, עו"ד
יו"ר

אברהם שגיא-שורץ, פרופ'
חבר